

ΛΕΝΑ ΜΑΝΤΑ

№1 ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΤΣΙΓΑΡΟ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το τελευταίο ταξίδιο**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Λένα Μαντά
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Μαράντη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μερσίνια Λαδοπούλου

© Λένα Μαντά, 2010
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Dea/G. Cigolini/GettyImages
© Εικονιδίου εξωφύλλου: Svetlana Prikhnenko/Shutterstock
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2010

Πρώτη έκδοση: Μάιος 2010, 50.000 αντίτυπα
Δεύτερη έκδοση: Φεβρουάριος 2018, 127η χιλιάδα

ISBN 978-618-01-2485-9

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΛΕΝΑ ΜΑΝΤΑ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ
ΤΣΙΓΑΡΟ

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΛΕΝΑΣ ΜΑΝΤΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

- Βαλς με δώδεκα θεούς*, 2005
Θεανώ, η Λύκαινα της Πόλης, 2006
Το σπίτι δίπλα στο ποτάμι, 2007
Η άλλη πλευρά του νομίσματος, 2008
Έρωτας σαν βροχή, 2009
Το τελευταίο τσιγάρο, 2010
Δεν μπορεί, θα στρώσει! (διηγήματα), 2010
Χωρίς χειροκρότημα, 2011
Όσο αντέχει η ψυχή, 2012
Με λένε Ντάτα, 2013
Ήταν ένας καφές στη χάβολη, 2014
Τα πέντε κλειδιά, 2014
Μια συγγνώμη για το τέλος, 2015
Όσα ήθελα να δώσω (διηγήματα), 2015
Η εκδίκηση των αγγέλων, 2016
Γράμμα από χρυσό, 2017

Προλογικό σημείωμα του εκδότη

Όταν τον Σεπτέμβριο του 2004 γνώρισα πρώτη φορά τη Λένα Μαντά, κατά την υπογραφή του συμβολαίου για το βιβλίο της *Βαλς με δώδεκα θεούς*, τίποτα δεν προμήνυε ότι αυτή η συνάντηση θα ήταν η απαρχή μιας μακρόχρονης συνεργασίας. Είχα στα χέρια μου ένα σύγχρονο μυθιστόρημα κοινωνικού περιεχομένου, με καλοστημένους χαρακτήρες, πλοκή, ανατροπές και συναίσθημα, και απέναντί μου μια κυρία γελαστή, δυναμική, έξυπνη και προσγειωμένη. Δεν μπορούσα, βέβαια, τότε να προβλέψω ότι ο συγκεκριμένος συνδυασμός θα οδηγούσε σε αυτό που πολλά ΜΜΕ έχουν αποκαλέσει «εκδοτικό φαινόμενο Λένα Μαντά», ούτε ότι η επαγγελματική μας σχέση θα εξελισσόταν σταδιακά σε σχέση ζωής. Πρωτοφανή για τα ελληνικά δεδομένα η αγάπη των αναγνωστών για την ίδια και τα βιβλία της, αλλά και ο σεβασμός των βιβλιοπωλών και των ομοτέχνων της απέναντι στο ήθος και στον αέριο χαρακτήρα της. Ο επαγγελματισμός της, η εργασιομανία της, το πάθος και το μεράκι της μοναδικά. Οι αριθμοί που συνοδεύουν το όνομά της, από τις πωλήσεις των βιβλίων της μέχρι τις κριτικές που δημοσιεύονται από τους αναγνώστες της, πραγματικά εντυπωσιακοί. Η Λένα Μαντά αποτελεί ένα τεράστιο κεφάλαιο για τις Εκδόσεις Ψυχογιός, αλλά και για τον ελληνικό εκδοτικό χώρο εν γένει. Και της αξίζει.

Θάνος Ψυχογιός

Λίγα λόγια από μένα...

Στις δεκάδες παρουσιάσεις που γίνονται τα τελευταία χρόνια και όπου μου δίνεται η ευκαιρία να έρθω σε επαφή με το αναγνωστικό κοινό, υπάρχει μια ερώτηση που συνεχώς επαναλαμβάνεται· μια ερώτηση που μαρτυρά πόσο πολύ οι αναγνώστες θέλουν να μάθουν γύρω από το... παρασκήνιο του κάθε βιβλίου που αγάπησαν: «Από πού πήρατε την ιδέα για να το γράψετε;»

Σε όλα τα προηγούμενα βιβλία μου η απάντηση ήταν εύκολη και τα δεδομένα ξεκάθαρα. Κάποια ιστορία που είχα ακούσει και σιγά σιγά εκτυλίχθηκε στο μυαλό μου, κάποια τυχαία κουβέντα που έδωσε το έναυσμα στη φαντασία να ακολουθήσει γόνιμες διαδρομές και να στήσει το σκηνικό. Στο Τελευταίο τοιγάρο, όμως, η απάντηση δεν μπορεί να είναι ξεκάθαρη. Θα μπορούσα να ισχυριστώ ότι είναι μια ιστορία εντελώς φανταστική, ότι τα πρόσωπα δεν υπήρξαν ποτέ, ότι οι καταστάσεις είναι απλή μυθοπλασία. Πολλά θα μπορούσα να σας πω, αλλά έχω μια αρχή από τότε που ξεκίνησε αυτή η τόσο ζεστή σχέση μου μαζί σας. Δε σας είπα ποτέ ψέματα, ούτε κι όταν στο Η άλλη πλευρά του νομίματος αποκάλυψα... ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα προς ανάγνωση! Δε θα το κάνω λοιπόν ούτε τώρα. Ωστόσο, δεν είναι και τόσο απλό να πω την αλήθεια...

Ο Μιχάλης μπορεί να είναι υπαρκτό πρόσωπο, μπορεί να ζει δίπλα μου, μπορεί να βιώνω ακόμη το πρόβλημά του με το παιδί του, με τη ζωή του, να παρακαλώ για την ευτυχία του... ή και να προσπαθώ γι' αυτήν.

Η Μαρκέλλα μπορεί να είναι η Λένα ή κάποια που της μοιάζει· αλλά της μοιάζει πάρα πολύ...

Η Εύα ίσως ζει κάπου με τις επιλογές της, καλές ή κακές, δεν έχει σημασία. Πάντως, μπορεί πράγματι να υπάρξει.

Ο Στέφανος μπορεί να είναι ακόμη και σήμερα δίπλα μου, μια ήρεμη δύναμη, όπως αυτή που αποτυπώνεται και στο κείμενο.

Όλα θα μπορούσαν να είναι αληθινά και συνάμα όχι. Κι αυτό μόνο η μαγεία του βιβλίου μπορεί να το κατορθώσει, γι' αυτό και το αγαπώ τόσο πολύ· και σαν συγγραφέας και σαν αναγνώστρια.

Επίσης δε θ' αφιερώσω πουθενά αυτό το βιβλίο, όπως έγινε με τα προηγούμενα· κι αυτό, γιατί δεν πρέπει να το κάνω, παρόλο που θα το ήθελα. Εξασφαλίζω έτσι την ανωνυμία του... δότη. Ωστόσο, εκείνος ξέρει πόσο τον αγαπάω και πόσο προσεκτικά φυλάω στην καρδιά μου μια ακριβή φίλια τριών δεκαετιών, που πέρασε διά πυρός και σιδήρου για να διατηρηθεί και να ωριμάσει μαζί με τους... εμπλεκομένους. Κι αν το βιβλίο, όταν το διαβάσει, τον θυμίσει κάτι, όπως λένε και στις ταινίες: «Ουδεμία σχέση έχει με αληθινά πρόσωπα και γεγονότα».

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον... καπνοπώλη μου! Για να γραφτεί το Τελευταίο τσιγάρο χρειάστηκαν αναρίθμητα πακέτα, σε σημείο που εκείνος ν' ανησυχήσει για την υγεία μου. Δεν μπορούσε να ξέρει ότι τα περισσότερα έσβησαν σ' ένα τασάκι... ακάπνιστα!

Λένα Μαντά

Το νομικό πλαίσιο, στο οποίο κινείται το βιβλίο, σε κάποιες περιπτώσεις εξυπηρετεί τις ανάγκες της μυθοπλασίας και δεν ανταποκρίνεται άμεσα στην ισχύουσα νομοθεσία.

Το πακέτο...

Στέφεται ο δούλος του Θεού Μιχαήλ την δούλην του Θεού Ευανθία...»

Η Εύα αισθάνθηκε το αίμα ν' ανεβαίνει στο πρόσωπό της και να την καίει από ντροπή. Σίγουρα, αν η νονά της δεν είχε εκείνο το ατύχημα πριν από τρία χρόνια, ήταν πρόθυμη να σκηνοθετήσει η ίδια ένα, αυτή τη στιγμή, με τα ίδια τραγικά αποτελέσματα. Ποτέ κανένας δεν είχε ακούσει το βαπτιστικό της μέχρι τη μέρα του γάμου της, που η εκκλησία ήταν γεμάτη από φίλους και φίλες της. Σχεδόν μπορούσε να δει τα ειρωνικά χαμόγελα κάποιων.

Δίπλα στην Εύα ο Μιχάλης. Σε κάθε γάμο, συνήθως η νύφη κλέβει την παράσταση, αλλά αυτός ο γαμπρός κατάφερε ν' αποσπάσει την προσοχή με το λαμπερό βλέμμα του, έτσι όπως ξεχειλίξε από έρωτα για την κοπέλα που γινόταν γυναίκα του εκείνη τη στιγμή. Γύρισε, την κοίταξε και της χαμογέλασε. Του φάνηκε η ωραιότερη γυναίκα στον κόσμο. Είχε ξεχάσει πια τον εκνευρισμό που του προκάλεσε η πέραν του αποδεκτού καθυστέρησή της. Την περίμενε πάνω από τρία τέταρτα στα σκαλιά της εκκλησίας και όταν, τη στιγμή που τη φιλούσε, τη ρώτησε γιατί είχε αργήσει τόσο πολύ, εκείνη είχε απα-

ντήσει εκνευρισμένη: «Μα δε βλέπεις; Παραλίγο να μην έρθω! Η ανόητη η κομωτρία έκανε του κεφαλιού της!»

Η κουμπάρα, πίσω τους, άλλαξε τα στέφανα: σε λίγο θα ξεκινούσε ο Χορός του Ησαΐα, τα πρώτα τους βήματα στην κοινή ζωή που άρχιζε. Ο Μιχάλης είχε πάει σε τόσους γάμους και ποτέ δεν είχε καταφέρει να παρακολουθήσει κανέναν. Συνήθως οι άντρες παρέμεναν στο προαύλιο της εκκλησίας, συζητώντας για θέματα άσχετα του μυστηρίου, ενώ οι γυναίκες είχαν πάντα υλικό για σχολιασμό μέσα στην εκκλησία, καθώς υπήρχε η νύφη, τα φορέματα των συγγενών και τόσα άλλα, προκαλώντας οχλαγωγία και τον εκνευρισμό του παπά. Τώρα όμως ήταν εκεί: για πρώτη φορά και μάλιστα ο πρωταγωνιστής της περίπτωσης. Έπρεπε να προχωρήσει, ο ιερέας ήδη προπορευόταν με το Ευαγγέλιο στα χέρια. Στ' αυτιά του ήρθε η εντολή της μητέρας του: «Πρόσεχε μη σας πέσουν τα στέφανα στον Ησαΐα!» Τελικά ήταν ό,τι πιο δύσκολο είχε κάνει μέχρι εκείνη τη στιγμή. Το νυφικό της Εύας μπερδεύονταν στα πόδια του, η κουμπάρα τους καθυστερούσε, καθώς έπρεπε κι εκείνη να φροντίσει τη μακριά τουαλέτα της μαζί με το κράτημα των στεφάνων, και επιπλέον το ρύζι έπεφτε πυκνό και με δύναμη, αναγκάζοντάς τους να κλείνουν τα μάτια. Αισθάνθηκε ελαφρώς γελοίος με αυτή την κατάσταση και εν μέρει καταλάβαινε όλους τους άντρες που δε μιλούσαν ποτέ για τη συγκεκριμένη στιγμή του γάμου τους, σε αντίθεση με τις γυναίκες που αρέσκονταν να την επαναλαμβάνουν στις συζητήσεις τους. Ένωσε να ιδρώνει, οι ριπές από το ρύζι τον πονούσαν πια και μετρούσε τους γύρους για να δει πότε θα τελείωνε το μαρτύριο. Όταν επιτέλους σταμάτησαν και πήραν τις αρχικές θέσεις τους, έφερε το χέρι στο μέτωπό του και διαπίστωσε ότι ήταν γεμάτο από ρύζι που είχε κολλήσει στον ιδρώτα του. Η μητέρα του ήταν εκεί, έτοιμη να τον απαλλάξει και να εξαφανίσει με το μαντίλι της το γελοίο θέαμα.

Η Εύα δίπλα του συνέχιζε να είναι πανέμορφη και λαμπερή. Της χαμογέλασε και του ανταπέδωσε το χαμόγελο. Σαν να κατάλαβε το μαρτύριό του, του ψιθύρισε: «Κουράγιο, γλυκέ μου, τελειώνουμε!»

Κι όμως... Μόλις άρχιζαν...

Ο Μιχάλης στα είκοσι πέντε του ήταν μόνος ύστερα από ένα μακροχρόνιο δεσμό, που όταν τελείωσε του κόστισε πολύ. Δεν ήθελε να βλέπει κανέναν, παράτησε το κατάστημα με είδη δώρων, που με τόσο κόπο είχε στήσει, και κλείστηκε στο σπίτι του. Η μητέρα του δεν ήξερε τι να κάνει. Ούτε εκείνη την άφηνε να τον πλησιάζει. Κάπνιζε το ένα τσιγάρο μετά το άλλο, έπινε αμέτρητους καφέδες, όταν δεν το έριχνε στο ποτό. Ο πατέρας του, ένας καλοκάγαθος και ήσυχος άνθρωπος, δεν μπορούσε να βοηθήσει. Δεν ήξερε κιόλας...

Η Μαρκέλλα... Αυτή μόνο μπορούσε να βοηθήσει, άλλωστε δε θα ήταν και η πρώτη φορά: ο φύλακας άγγελός του. Φίλοι από τότε που ήταν μικροί. Γνωρίστηκαν στην εφηβεία σε μια σχολική εκδρομή στη Ραφήνα. Όλοι είχαν καταφύγει σε μια παραλία, μακριά από τους καθηγητές που είχαν προτιμήσει μια ήσυχη καφετέρια. Εκείνη μόλις είχε γραφτεί στο σχολείο και δεν ήξερε κανέναν. Ακολούθησε τους υπόλοιπους και κάθισε σ' ένα βραχάκι μόνη της. Δύο αγόρια από την τρίτη λυκείου την πλησίασαν και της πρόσφεραν τσιγάρο. Δεν το ήθελε, αλλά κάπως έπρεπε να γνωριστεί με παιδιά από το σχολείο. Οι συγκεκριμένοι δεν της άρεσαν ιδιαίτερα, ωστόσο από κάπου έπρεπε να ξεκινήσει και ένα τσιγάρο είναι μια καλή αφορμή για να ανοίξεις μια συζήτηση. Δεν είχε προσέξει τον Μιχάλη που καθόταν λίγα μέτρα πιο πέρα, εκείνος όμως είχε παρακολουθήσει τη σκηνή και, καθώς η Μαρκέλλα έκανε να πάρει το τσιγάρο που της πρόσφεραν, της έδωσε μια στο χέρι,

μίλησε απότομα στους άλλους και την άρπαξε για να την απομακρύνει βιαστικά. Όλα έγιναν πολύ γρήγορα, αλλά αμέσως μετά η Μαρκέλλα ζήτησε εξηγήσεις. Ο Μιχάλης, αφού ζήτησε συγγνώμη για τη χειρονομία του, της εξήγησε ότι η συγκεκριμένη παρέα δεν κάπνιζε... συνηθισμένα τσιγάρα, πράγμα που έκανε τη Μαρκέλλα ν' ανοίξει τα μάτια διάπλατα από την έκπληξη. Πέρασαν την υπόλοιπη μέρα μαζί και από κει κι έπειτα ξεκίνησε μια φιλία που δε θα μπορούσε να γίνει πιο δυνατή, ακόμη κι αν στις φλέβες τους κυλούσε το ίδιο αίμα.

Η Μαρκέλλα λοιπόν ήταν εκείνη που, όταν έμαθε για το χωρισμό, τόλμησε να μπει στο δωμάτιό του, χωρίς να χτυπήσει καν, και να τον κοιτάξει με τα χέρια σταυρωμένα στο στήθος.

«Μπράβο! Αποφάσισες να γίνεις εκτός από βλάκας και αλκοολικός, που κάνει το ίδιο!» του πέταξε όταν τον είδε με ένα ποτήρι γεμάτο ουίσκι στο χέρι και με το αιώνιο τσιγάρο στο άλλο.

Το βλέμμα του, που σηκώθηκε να συναντήσει το δικό της, ήταν γεμάτο πόνο, της έφερε δάκρυα στα μάτια, αλλά, ύστερα από τόσα χρόνια, αν είχε μάθει κάτι μαζί του ήταν ν' αντιμετωπίζει τις κρίσεις του. Ακόμη και ο άντρας της αποδέχτηκε αυτή τη σχέση και σήκωσε τα χέρια ψηλά. Όταν ο Μιχάλης είχε πρόβλημα, τίποτα δε σταματούσε τη Μαρκέλλα απ' το να βρεθεί κοντά του. Και ήταν αρκετά ειλικρινής για να παραδεχτεί ότι το ίδιο έκανε κι ο Μιχάλης. Όταν ο τελευταίος είχε μάθει για το δεσμό τους, έγινε η σκιά τους και, χωρίς να πει τίποτα, άγνωστο πώς, είχε καταφέρει να πληροφορηθεί ό,τι τον αφορούσε και να βεβαιωθεί ότι η αγαπημένη του φίλη δεν... κινδύνευε από τον άγνωστο που είχε εισβάλει στη ζωή της.

Τώρα ήταν η ώρα που τη χρειαζόταν πάλι.

«Γιατί ήρθες;» τη ρώτησε με φωνή που μόλις ακουγόταν.

«Έλα ντε! Γιατί άραγε; Βλέπεις εσύ κανέναν που να είναι τόσο χάλια και να με χρειάζεται;»

Πήγε και κάθισε κοντά του. Έβαλε κι εκείνη λίγο ουίσκι σ' ένα ποτήρι και άναψε τσιγάρο. Δεν του μίλησε ξανά· ήξερε τη διαδικασία. Ο Μιχάλης αυτό που είχε εκτιμήσει σ' εκείνη ήταν ότι δεν έμοιαζε με τις άλλες γυναίκες. Όταν τη χρειαζόταν η Μαρκέλλα ήταν φίλος, όχι φίλη. Το ίδιο τής είχε πει και ο άντρας της. Ο Στέφανος, μετά τον πρώτο καιρό της γνωριμίας τους, της δήλωσε: «Δεν έχω γνωρίσει άλλη κοπέλα που να είναι τόσο θηλυκό αλλά και τόσο αντράκι όταν είναι απαραίτητο!»

Η κυρία Μάρθα, η μητέρα του, μόλις η πόρτα έκλεισε πίσω της, απομακρύνθηκε επαναπαυμένη. Αφού ήταν η Μαρκέλλα κοντά του, όλα θα πήγαιναν καλά. Κι αυτή τη σιωπή την ήξερε. Χρόνια τώρα, έτσι οι δυο τους· κάθονταν και μιλούσαν μόνο όταν ένιωθαν την ανάγκη. Την πρώτη φορά που συνέβη αυτό, είχε τρομάξει. Λίγο έπειτα από εκείνη την εκδρομή, η Μαρκέλλα έγινε του σπιτιού τους και δεν της κακοφάνηκε. Ήταν καλή και ευγενική, με βλέμμα καθαρό και πάντα ήρεμη. Καλό θα έκανε στον παρορμητικό χαρακτήρα του γιου της. Κάτι πρέπει να είχε γίνει όμως τότε και ο Μιχάλης κλειστήκε στο δωμάτιό του, δεν ήθελε να πάει ούτε σχολείο. Η Μαρκέλλα κατέφθασε τη δεύτερη κιόλας μέρα και πήγε κατευθείαν κοντά του. Έπειτα από αρκετή ώρα η κυρία Μάρθα ανησύχησε. Απόλυτη σιωπή στο δωμάτιο κι εκείνη απ' έξω να αναρωτιέται αν η κοπέλα ήταν μόνο φίλη του ή αν πίσω από την κλειστή πόρτα η κατάσταση είχε βγει εκτός ελέγχου. Δε δίστασε ούτε λεπτό. Έπρεπε να προλάβει προτού συμβεί κάτι για το οποίο θα είχε ευθύνη και η ίδια. Ήταν και οι δύο πολύ μικροί και ειδικά το κορίτσι. Μπήκε έτοιμη ν' αντιμετωπίσει μια δύσκολη περίπτωση και να τους φιλοδογήσει με μια γενναία κατσάδα, αλλά τους βρήκε να κάθονται ο ένας δίπλα στον άλλο, με ένα αναψυκτικό στα χέρια, αμίλητοι και δακρυσμένοι. Ήξερε ότι και τώρα το ίδιο γινόταν πίσω από την κλειστή πόρτα.

«Αχ, Μαρκέλλα», μονολόγησε. «Μια νύφη σαν κι εσένα ονειρευόμουν. Τι παραπάνω είχε αυτός ο Στέφανος;»

Ο Μιχάλης άδειασε με μια γουλιά το ποτήρι του και πήγε να βάλει κι άλλο, αλλά η Μαρκέλλα τον συγκράτησε. «Όταν ήμασταν μικροί, πίναμε ατέλειωτη κόκα κόλα για να πνίξουμε τον πόνο μας. Αλλά αυτό δεν είναι αναψυκτικό, μικρέ!» του είπε με τρυφερό χαμόγελο. «Και ύστερα, τι λύση νομίζεις ότι θα βρεις στον πάτο του μπουκαλιού;»

«Δεν ψάχνω λύση...» απάντησε εκείνος και κάθισε πάλι δίπλα της παραιτημένος.

«Τι ψάχνεις, Μιχάλη; Τι έγινε;»

«Αυτό που τόσο καιρό μού λες κι εσύ... Δεν έκανε για μένα η Χρύσα... φτάσαμε στο απροχώρητο...»

«Μπερδεμένα θα μου τα πεις;»

«Τσακωθήκαμε πάλι, αλλά αυτή τη φορά πολύ άσχημα και ήταν και οι δικοί της μπροστά... Δηλαδή από κει ξεκίνησε ο καβγάς. Ο πατέρας της επιμένει να κλείσω το μαγαζί και να ασχοληθώ με τη μάντρα αυτοκινήτων του! Δεν μπορείς να φανταστείς πώς μου μίλησε, πόσο με υποτίμησε! Αυτός το μόνο που θέλει είναι κάποιον να διατάζει κι εκείνος να υπακούει χωρίς δεύτερη κουβέντα! Επιπλέον, θέλει να ορίσουμε το γάμο μέσα σ' αυτή τη χρονιά και να μείνουμε μαζί τους. Μου κανόνισε τι λεφτά θα παίρνω από την επιχείρηση, που φυσικά θ' ανήκει στην κόρη του, και απαιτεί όσα περισσεύουν κάθε μήνα να τα βάζω σε λογαριασμό στο όνομα της Χρύσας! Ακόμη και αυτοκίνητο, λέει, θα μας πάρει, αλλά στο όνομα της κόρης του κι αυτό!»

«Και τον ευνουχισμό για πότε τον έχει κανονίσει;»

Ο Μιχάλης την κοίταξε και ένα ίχνος χαμόγελου χαράχτηκε στα χείλη του. «Υποθέτω μετά το γάμο...» αποκρίθηκε.

Πάλι έμειναν σιωπηλοί. Η Μαρκέλλα σηκώθηκε και άνοιξε λίγο τις κουρτίνες. Ο ήλιος είχε δύσει πια και τα πρώτα φώ-

τα είχαν ανάψει στα απέναντι διαμερίσματα. Την έπνιγε η Αθήνα. Ειδικά όταν νύχτωνε, οι όγκοι των πολυκατοικιών νόμιζε ότι την πλάκωναν, ότι είχαν βάλει στόχο την ψυχή της που βάραινε αφόρητα. Μπορούσε να φανταστεί τα μικρά διαμερίσματα που έκρυβαν πίσω τους οι κουρτίνες· σ' ένα τέτοιο ζούσε προτού γνωρίσει τον άντρα της και αν κάτι περίσσευε εκεί μέσα ήταν η μελαγχολία.

Αντιθέτως λάτρευε το Χολαργό όπου έμεναν με τον Στέφανο. Η γιαγιά του του είχε αφήσει μια μικρή μονοκατοικία με κήπο και εκεί είχαν στήσει το σπιτικό τους, λιτό, χωρίς κραυγαλέα στοιχεία, αλλά τόσο χαρούμενο. Η Μαρκέλλα, όταν γινόταν η ανακαίνιση πριν από το γάμο τους, σ' ένα μόνο είχε επιμείνει: στα μεγάλα παράθυρα. Και ο Στέφανος έκανε πράξη την επιθυμία της. Από το μεγάλο παράθυρο της κρεβατοκάμαράς τους έβλεπαν τον Ύμηττό και δίπλα τους δεν υπήρχαν σκοτεινοί όγκοι πολυκατοικιών να την πλακώνουν, τουλάχιστον προς το παρόν. Το πρωί, από το παράθυρο της κουζίνας της όπου έπινε τον καφέ της, καμάρωνε τα δέντρα του κήπου της, τα λουλούδια της που φρόντιζε με τόση αγάπη. Το λάτρευε το σπίτι της, δύσκολα έφευγε από αυτό, αλλά τώρα ο Μιχάλης είχε την ανάγκη της.

Τον κοίταξε που άναψε κι άλλο τσιγάρο και το βλέμμα της γέμισε τρυφερότητα. Μπορούσε να τον νιώσει, αλλά δε συμφώνησε μαζί του από την πρώτη στιγμή για τη Χρύσα.

«Γιατί δε μιλάς;» τη ρώτησε εκείνος και η κοπέλα ξαφνιάστηκε, χαμένη καθώς ήταν στις σκέψεις της.

«Τι περιμένεις να σου πω;»

«Μια επανάληψη όσων μου έλεγες τόσα χρόνια για τη Χρύσα».

«Θα σε βοηθήσει; Αν ναι, να το κάνω. Αλλά τα ξέρεις κι εσύ, αλλιώς δε θα έφευγες, Μιχάλη μου... Έτσι δεν είναι;»

«Είχα κάνει τόσα όνειρα γι' αυτή την κοπέλα...»

«Βιάστηκες, όμως, αγόρι μου... Είσαι πολύ νέος! Άλλοι στην ηλικία σου σπουδάζουν ακόμη!»

«Εγώ δεν ήθελα να σπουδάσω!» αντέτεινε ο Μιχάλης.

«Και αυτό που θέλεις είναι να παντρευτείς;» αντιγύρισε η Μαρκέλλα.

«Από τότε που με θυμάσαι, ξέρεις να θέλω κάτι άλλο τόσο πολύ;»

«Η αλήθεια είναι ότι εσύ κι εγώ αυτό το είχαμε κοινό, αλλά σ' εμένα υπήρχε κι ένα υπόβαθρο! Χωρισμένοι γονείς και μια λαχτάρα για δικό μου σπιτικό... Εσύ όμως; Κι εντάξει, να παντρευτείς, αλλά κάποια που να μπορεί να σε καταλάβει! Η Χρύσα ήταν πάντα ψυχρή, υπολογίστρια, να μην αναφέρω ότι είναι μεγαλύτερή σου πέντε χρόνια και επιπλέον χωρισμένη! Έλεος, Μιχάλη μου! Χάθηκαν τα κορίτσια;»

«Τέσσερα χρόνια ήμασταν μαζί όμως!»

«Και αυτό το λες για ν' αποδείξεις πόσο άργησες να καταλάβεις το... “φρούτο” που διάλεξες; Δε σε τιμάει! Όταν πήγαμε μαζί στο σπίτι της και γνώρισα τον πατέρα της...» άρχισε να λέει η Μαρκέλλα.

«Δε θέλω να θυμάμαι τι μου έσουρες μετά!»

«Άδικο είχα; Τέτοιος νεοπλουτισμός, τέτοια αλαζονεία... Θυμάσαι τι μου είχε πει; “Άνοιξε το λεξικό στο Π να δεις ποιος είναι ο Προδρόμου”. Να του έλεγα ότι το άνοιξα στο Μ και βρήκα τη φωτογραφία του κάτω από τη λέξη μαλ... Έλα τώρα και δε θέλω να βρίζω! Μιχάλη, όσο κι αν πονάς αυτή τη στιγμή, ξέρεις ότι έκανες το σωστό! Είσαι είκοσι πέντε χρόνων και κοίτα τον εαυτό σου! Κοστούμια σαραντάρη, καμπαρντίνες και... μουστάκι για να δείχνεις μεγαλύτερος!»

«Και τώρα;» έκανε εκείνος.

«Τι “τώρα”; Εννοείς τώρα τι θα γίνουμε χωρίς βαρβάρους; Για αρχή κόψε αυτό το μουστάκι, που ούτως ή άλλως δε σου πηγαίνει! Φύλαξε τα ρούχα που σου διάλεγε για όταν γίνεις

σαραντάρης και βγες σαν νέος της ηλικίας σου. Πήγαινε σε μπαράκια, πάρε τηλέφωνο τους φίλους που σου έδωξε η Μις Ψηλομύτα και προχώρα, Μιχάλη! Αλλά στη σωστή κατεύθυνση! Ζήσε όπως απαιτούν τα είκοσι πέντε χρόνια σου! Άλλωστε δε σε βλέπω ελεύθερο και για πολύ!»

«Γιατί το λες αυτό;»

«Γιατί σε ξέρω! Δέκα χρόνια σε ξέρω!» απάντησε γλυκά η κοπέλα. «Ποτέ δε σου άρεσε να είσαι μόνος σου! Και επιτέλους... Ο έρωτας με έρωτα περνάει! Κι αν σου κάνει κέφι, έλα μαζί μου!»

«Πού να έρθω;»

«Στις παρέες μου! Τόσες ελεύθερες κοπέλες έχουμε! Κάποια θα βρεις!»

«Ακόμη δεν τελείωσα με τη Χρύσα...»

«Με τη Χρύσα τελείωσες, Μιχάλη! Γιατί αν δεν τελείωσες, θα σε τελειώσουν ο πατέρας της κι εκείνη! Κι αν θέλεις να είσαι ειλικρινής με τον εαυτό σου, παραδέξου ότι δεν ένιωθες πια όπως στην αρχή! Και δε φταις εσύ! Φταίει εκείνη που τα εξόντωσε εδώ και καιρό τα αισθήματά σου!»

Ο Μιχάλης κάρφωσε για λίγο πάνω της το βλέμμα του χωρίς να μιλάει. Μετά σηκώθηκε και την αγκάλιασε. «Πώς γίνεται να με ξέρεις τόσο καλά;» τη ρώτησε.

«Χρόνια εξάσκησης, φίλε μου!»

«Και... θύμισέ μου... πώς και δεν τα φτιάξαμε ποτέ εμείς οι δύο;»

«Δε σ' έβρισκα ποτέ ελεύθερο, ερωτύλε!» του απάντησε η Μαρκέλλα και του τράβηξε το αυτί προτού την αφήσει από την αγκαλιά του.

«Δεν ξέρω τι θα έκανα χωρίς εσένα...» ψιθύρισε ο Μιχάλης και κάθισε πάλι στο κρεβάτι του.

«Μια και μ' έχεις όμως, ετοιμάσου, γιατί φεύγουμε!»

«Να πάμε πού;»

«Σπίτι μου! Μόνο σου δε σ' αφήνω, αλλά έχω κι έναν άντρα! Θα μείνεις λίγες μέρες μαζί μας και όταν γυρίσεις, θα σ' έχω κάνει περδίκι!»

«Όταν γυρίσω, θα έχω βάλει πέντε κιλά με τη μαγειρική σου!»

«Σου χρειάζονται! Πάμε!»

Είχε μείνει μία εβδομάδα κοντά τους. Η ήρεμη δύναμη και των δύο τον γαλήνεψε. Ο Μιχάλης διαπίστωσε για άλλη μια φορά πόσο συμπλήρωναν ο ένας τον άλλο σ' εκείνο το σπίτι που έμοιαζε κήπος ολάνθιστος. Απ' έξω τα λουλούδια της Μαρκέλλας και μέσα τα λουλούδια της ψυχής τους. Ήταν τόσο γεμάτοι ο ένας από τον άλλο, που περίσσευε μεγάλο απόθεμα για όσους το χρειάζονταν. Μια τέτοια οικογένεια ήθελε κι εκείνος, αλλά ήξερε πια ότι με τη Χρύσα δεν είχε καμιά πιθανότητα να την αποκτήσει.

Επέστρεψε με μια αίσθηση ελευθερίας που είχε καιρό να νιώσει. Το πρώτο που έκανε ήταν να ξεκαθαρίσει τη θέση του, να κάνει οριστικό το χωρισμό τους και να επιστρέψει στη Χρύσα όλα τα πανάκριβα δώρα της. Η Μαρκέλλα ήταν βέβαιη πως θα είχαν διαδραματιστεί σκηνές απείρου κάλλους, αλλά ο Μιχάλης δε θα γύριζε πίσω. Μπορούσε πια κι εκείνη να αφοσιωθεί στον Στέφανο που περίμενε υπομονετικά τη σειρά του.

«Ξέρεις ότι αγαπάω τον Μιχάλη», της είπε το πρώτο βράδυ που έμειναν μόνοι τους, «αλλά η αλήθεια είναι πως μου είχες λείψει...»

«Εγώ και η αποκλειστικότητα, υποθέτω!» του απάντησε εκείνη χαμογελαστή.

«Μωρό μου, έχω αποδεχτεί αυτή τη σχέση από την πρώτη στιγμή, αλλά είναι κακό να διεκδικώ την αμέριστη προσοχή της γυναίκας μου;»

«Θ' ανησυχούσα αν συνέβαινε το αντίθετο! Αλλά ο Μιχάλης στάθηκε πια στα πόδια του...»

«Κι εσύ χαίρεσαι που ξεφορτώθηκε τη Χρύσα!» συμπλήρωσε ο Στέφανος.

«Μη μου πεις ότι εσένα σου άρεσε!» διαμαρτυρήθηκε η Μαρκέλλα.

«Αντιπροσωπεύει ό,τι σιχαίνομαι σε μια γυναίκα! Και δεν έκανε για τον Μιχάλη· αλλά τώρα τι γίνεται;»

«Τι να γίνει δηλαδή;»

«Έλα τώρα και σε ξέρω! Κάποια θα του βρεις!»

«Ε... εντάξει!» μουρμούρισε η Μαρκέλλα. «Τόσες ελεύθερες φίλες έχω!»

«Για ποια τον υπολογίζεις; Μη μου πεις για την Εύα!»

«Τρελάθηκες; Δεν είπα να το κάψω το παλικάρι! Είναι και φίλος! Α, πα, πα, πα! Η Εύα είναι μια καλύτερη έκδοση της Χρύσας και ακόμη περισσότερο εγωκεντρική! Άσε που κι αυτή τον περνάει τρία χρόνια!»

«Ε, καλά, δεν είναι και τίποτα τρία χρόνια! Δε ζούμε στο 1800!»

«Και για το 1990 που είμαστε, τρία χρόνια είναι τρία χρόνια! Και επιπλέον η Εύα είναι τόσο... τόσο ακατάλληλη για τον Μιχάλη! Όχι, όχι! Η Εύα αποκλείεται! Και τώρα που το λες... νομίζω ότι το Χριστινάκι είναι ό,τι πρέπει!»

«Η εκλογή σου, κυρία μου, είναι σωστή... Μήπως τώρα μπορούμε ν' ασχοληθούμε με τα δικά μας, αφού λύσαμε και τα αισθηματικά του Μιχαλάκη μας;»

Η Μαρκέλλα κοίταξε με λατρεία τον άντρα της. Ωστόσο, προτού αφηθεί στα φιλά του, σημείωσε στο μυαλό της ότι δεν έπρεπε να φέρει σ' επαφή τον Μιχάλη με την Εύα. Είχε μια... έφεση σ' αυτό τον τύπο γυναίκας ο φίλος της.

Η Εύα είχε ήδη κλείσει τα είκοσι πέντε όταν έμεινε μόνη ύστερα από έξι χρόνια που βρισκόταν ερωτευμένη με τον Σταύρο,

τη στιγμή που όλοι οι φίλοι τους περίμεναν να ανακοινωθούν οι αρραβώνες τους. Τον είχε γνωρίσει από τον αδελφό μιας φίλης της και τον ερωτεύτηκε από την πρώτη στιγμή. Ήταν όμορφος και ένιωθε ότι εκπλήρωνε όλα της τα όνειρα. Μεγαλωμένος μέσα στην άνεση του πλούτου, είχε μια αυτοπεποίθηση που την τρέλαινε και μια κοινωνική θέση που επίσης ονειρευόταν. Ωστόσο, η μητέρα του Σταύρου κινητοποίησε όλες τις δυνάμεις για να μη φτάσει ο γιος της να δέσει τη ζωή του με την Εύα. Εκείνη ήθελε για νύφη την κόρη μιας οικογενειακής φίλης και φρόντισε να την «τοποθετήσει» έξυπνα δίπλα στο γιο της. Το σχέδιο ήταν τόσο καλά οργανωμένο από τις δύο μητέρες, που ήθελαν τα παιδιά τους μαζί, ώστε κανένας από τους άμεσα ενδιαφερόμενους δεν κατάλαβε τη στρατηγική. Η Κατερίνα ήταν πολύ όμορφη και μεγαλωμένη όπως ο Σταύρος. Είχαν κοινές μνήμες, κοινές εμπειρίες και κοινά ενδιαφέροντα. Εκείνη είχε σπουδάσει μάρκετινγκ στην Αγγλία και επέστρεψε για να δουλέψει στην οικογενειακή επιχείρηση, ενώ ο Σταύρος είχε τελειώσει τις σπουδές του στην Ελλάδα και ήταν από καιρό στο γραφείο με τον πατέρα του. Ήταν θέμα χρόνου λοιπόν να πετύχει το κόλπο. Παρ' όλα αυτά, η μητέρα του ανησύχησε όταν διαπίστωσε ότι, αν και ο γιος της διατηρούσε πια σχέσεις με την Κατερίνα, δεν έλεγε να χωρίσει και την Εύα. Και δεν έμεινε με σταυρωμένα χέρια. Φρόντισε, χωρίς να αναμειχθεί η ίδια, να πληροφορηθεί η Εύα την ύπαρξη της άλλης και μετά κάθισε ήσυχη να παρακολουθεί τις εξελίξεις.

Ήταν την εποχή που η Μαρκέλλα βρέθηκε στη δίνη των γεγονότων άθελά της. Είχε περάσει στην αγγλική φιλολογία, και η ξαδέλφη της, που ήταν στο πτυχίο, την είχε πάρει υπό την προστασία της. Η Μαρκέλλα γνωρίστηκε με όλες τις παρέες της και ανάμεσά τους ήταν και η Εύα. Πολύ γρήγορα το στέκι των τελειοφοίτων έγινε και στέκι των πρωτοετών. Ο Στέφανος, που τον είχε παρασύρει ένας φίλος του εκεί όπου σύχναζαν

φοιτήτριες, ήπια αμέτρητους καφέδες μαζί τους, μέχρι να τολμήσει να ζητήσει το τηλέφωνο της Μαρκέλλας που τον είχε εντυπωσιάσει. Όταν οι δυο τους έγιναν πολύ σύντομα ζευγάρι, έκαναν συχνά παρέα με την Εύα και τον Σταύρο. Η αναπάντεχη αποκάλυψη για την παράλληλη σχέση του Σταύρου τούς βρήκε όλους απροετοίμαστους. Εκείνος έδειχνε πολύ ερωτευμένος με την Εύα. Η Μαρκέλλα τη λυπήθηκε όταν την είδε να καταρρέει και στάθηκε δίπλα της μ' έναν τρόπο που όφειλαν αλλά δεν υιοθέτησαν οι φίλες της. Σχεδόν την πήρε υπό την προστασία της για όσο διάστημα η Εύα φαινόταν έτοιμη να παραιτηθεί και από την ίδια τη ζωή. Ένα χρόνο αργότερα, η Εύα έδειχνε να έχει σταθεί στα πόδια της, αλλά η Μαρκέλλα δεν ήταν σίγουρη αν θα κατάφερε κατά βάθος να ξεπεράσει την απόρριψη και την κοροϊδία που φαινόταν να την έχουν σημαδέψει. Ακολούθησαν πολλοί δεσμοί της που όμως δεν κρατούσαν πολύ. Από το «χαίρω πολύ», η παρέα έπεφτε στο «χάρηκα που σε γνώρισα», και πήγαινε για τον επόμενο.

Η Μαρκέλλα προσπάθησε να της επισημάνει με τρόπο τα λάθη της, αλλά εκείνη είχε κλειστεί σ' ένα κέλυφος και δεν άφηνε κανένα να την πλησιάσει. Μια φορά μόνο, ύστερα από κατήχηση της Μαρκέλλας, είχε πει: «Μη χάνεις τα λόγια σου. Ο Σταύρος ήταν για μια φορά... Τελείωσε και τώρα θα βάζω εγώ τους όρους στον έρωτα».

Η Εύα ήταν κόρη εργολάβου. Ο πατέρας της, κατά τη δεκαετία του '60 με την ανοικοδόμηση, όταν η Αθήνα γέμιζε άσχημα τετράγωνα κουτιά για να υποδεχτεί το κύμα της αστυφιλίας που έπληξε την Ελλάδα, είχε πλουτίσει. Χωρίς ιδιαίτερες γνώσεις ο ίδιος, έστειλε τα παιδιά του στα καλύτερα ιδιωτικά σχολεία, δίχως να υπολογίζει πως έκανε μεγαλύτερο κακό από το καλό που είχε πρόθεση να κάνει. Και μπορεί ο γιος του, μετά το τέλος του σχολείου, να έφυγε στη Γαλλία για σπουδές και να παρέμεινε εκεί, η Εύα όμως βρέθηκε να πηγαίνει στην ίδια

τάξη με κόρες εφοπλιστών και βιομηχάνων· αυτός ήταν κι ο λόγος να γεννηθούν μέσα της αμέτρητα κόμπλεξ, αφού τα λεφτά του πατέρα της ήταν μεν πολλά, αλλά όχι αρκετά ώστε να συναγωνιστεί κορίτσια που έμεναν από τότε που γεννήθηκαν σε επαύλεις και που τα πανάκριβα ρούχα τους ήταν αγορασμένα μόνο από το εξωτερικό. Υιοθέτησε, στο μέτρο του δυνατού, τον τρόπο που ντύνονταν, που φέρονταν, που μιλούσαν, που σνόμπαραν ό,τι δεν ήταν ίδιο μ' αυτές. Ακόμη και με τον Σταύρο πολλές φορές αισθανόταν μειονεκτικά, αλλά το έκρυβε αριστοτεχνικά. Αν παντρεύονταν, θα αποκτούσε το εισιτήριο για τον κόσμο που θαύμαζε τόσο πολύ. Ο έρωτας μπλεκόταν με τη φιλοδοξία, και τα όνειρα, που τσακίστηκαν πάνω στο... μητρικό πλάνο, αποτελείωσαν τη διάβρωση του χαρακτήρα της.

Τρία χρόνια είχαν περάσει από τότε που επήλθε ο μοιραίος χωρισμός και η Μαρκέλλα, που στο μεταξύ είχε παντρευτεί με τον Στέφανο, συνέχιζε να κάνει παρέα με την Εύα, χωρίς όμως να έχουν και πολλά κοινά, κυρίως μέσα από την υπόλοιπη συντροφιά των κοριτσιών που είχαν αποφοιτήσει πια.

Εκείνη τη χρονική στιγμή λοιπόν, Εύα και Μιχάλης ήταν μόνοι, αλλά δεν έπρεπε να έρθουν σ' επαφή αυτοί οι δύο, η Μαρκέλλα ήταν σίγουρη. Ο Μιχάλης έπρεπε να γνωρίσει τη Χριστίνα, χωρίς να είναι παρούσα η Εύα... Όλα όμως πήγαν ανάποδα.

«Και τα είχα σχεδιάσει όλα τόσο καλά!» ήταν το πρώτο που είπε η Μαρκέλλα μόλις μπήκαν στο αυτοκίνητο εκείνο το βράδυ και ο Στέφανος χαμογέλασε. Αν κάτι σιχαινόταν η γυναίκα του ήταν να της αλλάζουν τα σχέδια ή να έρχεται αντιμέτωπη με απρόοπτα της τελευταίας στιγμής.

«Καρδιά μου, δεν μπορούσες να το προβλέψεις αυτό...» προσπάθησε να την παρηγορήσει, αλλά η Μαρκέλλα ήταν ήδη συνοφρωμένη. «Εξάλλου», συνέχισε εκείνος, «ίσως και να μη γίνει τίποτα».

«Μα τι λες τώρα; Δεν τον είδες; Στην αρχή ήταν ευγενικός και γλυκός με τη Χριστίνα αλλά από τη στιγμή που εμφανίστηκε η Εύα, δεν είχε μάτια παρά μόνο για κείνη!»

Ο Στέφανος ήξερε πως η γυναίκα του είχε δίκιο. Είχε κανονίσει με τις φίλες από το πανεπιστήμιο να βγουν με τους άντρες τους, για να πιουν ένα κρασί. Η Μαρκέλλα είχε φροντίσει να έρθουν έτσι τα πράγματα ώστε η Εύα να μην είναι διαθέσιμη το συγκεκριμένο βράδυ. Θα ήταν τρία ζευγάρια, και μαζί τους ο Μιχάλης και η Χριστίνα, δήθεν ανίδεοι αλλά ουσιαστικά... υποψιασμένοι.

Η βραδιά ξεκίνησε πολύ καλά και συνεχίστηκε έτσι, μέχρι που η Εύα έκανε την εμφάνισή της εντελώς απροσδόκητα. Η παρέα με την οποία είχε κανονίσει άλλαξε γνώμη την τελευταία στιγμή και εκείνη ήξερε πού θα ήταν όλοι τους· την είχε πληροφορήσει η ίδια η Χριστίνα. Έτσι κατέφθασε στο τραπέζι τους χαμογελαστή και πολύ όμορφη. Αυτό το τελευταίο η Μαρκέλλα το διαπίστωσε με λύπη της. Εκείνο το βράδυ η Εύα ξεχώριζε. Με μια ματιά στον Μιχάλη, βεβαιώθηκε ότι το παρατήρησε και ο φίλος της και πιθανότατα δεν έμεινε στην παρατήρηση. Σχεδόν αμέσως της βρήκε θέση δίπλα του και η συμπαθητική Χριστίνα ξεχάστηκε, αν και η έμφυτη ευγένεια του Μιχάλη δεν τον άφησε να την αγνοήσει εντελώς. Ωστόσο η Μαρκέλλα τον ήξερε πολύ καλά και μπορούσε ν' αναγνωρίσει τα σημάδια. Ο πρόσφατος χωρισμός του με τη Χρύσα τον έκανε περισσότερο ευάλωτο απ' όσο η ίδια θα ήθελε να είναι. Γι' αυτό και είχε σκεφτεί τη Χριστίνα, που θα τον βοηθούσε στην ομαλή μετάβαση από μια σχέση βασανιστήριο σε μια σχέση ήρεμη και ουσιαστική. Με την Εύα όμως...

Ξάπλωσε δίπλα στον Στέφανο πολύ αργότερα και αναστέναξε. Είχε την αίσθηση ότι κάτι είχε συντελεστεί ερήμην της, ωστόσο έφερε κι εκείνη τις ευθύνες της.

«Ακόμη τον Μιχάλη σκέφτεσαι;» τη ρώτησε ο Στέφανος χα-

μογελώντας τρυφερά. «Αν αυτό δεν είναι εντελώς παράλογο, τότε δεν ξέρω τι μπορεί να είναι!» συμπλήρωσε. «Πέφτεις στο κρεβάτι με τον άντρα σου και σκέφτεσαι έναν άλλο άντρα!» κατέληξε πονηρά.

Η Μαρκέλλα ανακάθισε και τον κοίταξε ξαφνιασμένη. «Ελπίζω ν' αστείεύεσαι!» διαμαρτυρήθηκε. «Αφού ξέρεις ότι ο Μιχάλης κι εγώ...»

«Ναι, καρδιά μου, σε πειράζω...» βιάστηκε να τη διαβεβαιώσει γιατί κατάλαβε ότι η γυναίκα του δεν ήταν σε θέση να αντιληφθεί το χιούμορ του εκείνη τη στιγμή. «Αλλά δεν μπορείς να κάνεις τίποτα, κορίτσι μου. Αν θέλεις, αυτή η συνάντηση ήταν και από τη μοίρα. Και η μοίρα δεν είναι για να τα βάζεις μαζί της... Κάνει πάντα ό,τι αποφασίζει».

«Δεν έχεις άδικο, λες και κάποιος άλλος αποφάσισε για την τύχη του Μιχάλη... Αλλά αυτό με κάνει ν' ανησυχώ ακόμη περισσότερο».

«Κατάλαβες αν αντάλλαξαν τηλέφωνα;»

«Δε χρειάστηκε...» ξεφύσηξε η Μαρκέλλα. «Το είδα με τα μάτια μου· πολύ διακριτικά βέβαια, αλλά τα πονηρά χαρτάρια άλλαξαν χέρια».

«Πάντως, δεν μπορώ να φανταστώ ότι η Εύα θα ενδιαφερθεί τελικά για τον Μιχάλη...» είπε ο Στέφανος.

«Γιατί; Είναι πολύ ωραίος άντρας!»

«Ναι, αλλά δεν είναι τόσο πλούσιος όσο ίσως θα ήθελε εκείνη. Η φίλη σου είναι αλλιώς μαθημένη».

«Αυτό είναι μια ελπίδα...»

Καμιά ελπίδα... Ο Μιχάλης ήταν αποφασισμένος να κερδίσει την Εύα. Ήταν η πρώτη γυναίκα μετά τη Χρούσα που τον είχε συνεπάρει εδώ και καιρό. Ήξερε ότι η Μαρκέλλα τον προόριζε για τη Χριστίνα, αλλά δεν είχε καμιά πιθανότητα μαζί του

η ήρεμη και γλυκιά κοπέλα. Δεν ήταν ο τύπος του. Τώρα κοιτούσε το χαρτί με το τηλέφωνό της και αναρωτιόταν πότε θα ήταν η κατάλληλη στιγμή να το χρησιμοποιήσει. Αναψε άλλο ένα τσιγάρο και αποφάσισε ότι θα ήταν το τελευταίο τσιγάρο προτού σηκώσει το ακουστικό. Χαμογέλασε... Πάντα στη ζωή του η απόφαση μέχρι να γίνει πράξη ήθελε το χρόνο ενός «τελευταίου τσιγάρου»... Ό,τι κι αν ήθελε να κάνει, ειδικά αν ήταν δύσκολο, χρειαζόταν αυτό το «τελευταίο τσιγάρο».

«Ναι;» Η φωνή της έφτασε στ' αυτιά του χαμηλή και γλυκιά.

Ο Μιχάλης κατάπιε με δυσκολία, πνίγηκε και άρχισε να βήχει. *Ωραίος τρόπος για να ξεκινήσει ένα τηλεφώνημα!* σκέφτηκε και βιάστηκε να βρει τις λέξεις. «Εύα;» ρώτησε βραχνά ακόμη.

«Η ίδια... Ποιος είναι;»

«Ο Μιχάλης...»

«Συγγνώμη, δε σε γνώρισα... Μα τι έπαθες και μιλάς έτσι; Κρύωσες χθες;»

«Όχι, είναι κάτι πολύ πιο ανόητο... Στραβοκατάπια και με έπιασε βήχας την ώρα που πήγαινα να σου μιλήσω...»

Το γέλιο της έφτασε στ' αυτιά του και η αίσθηση ότι τον κορόιδευε, τον έκανε να κοκκινίσει.

«Είσαι εντάξει τώρα;» ρώτησε εκείνη όταν σταμάτησε να γελάει.

«Εκτός από το ότι αισθάνομαι γελοίος, ναι, καλά είμαι...»

«Έλα τώρα... Αυτό θα μπορούσε να συμβεί στον καθένα. Τι κάνεις;»

«Είμαι σπίτι και βαριέμαι... Τι θα έλεγες να βγαίναμε για έναν καφέ;»

Είχε πολύ φωτεινά πράσινα μάτια. Το προηγούμενο βράδυ δεν είχε προσέξει πόσο όμορφο ήταν το χρώμα τους, αλλά τώ-

ρα, καθισμένοι σε ένα καλοφωτισμένο καφέ ήταν σε θέση να την απολαμβάνει με την ησυχία του. Ήταν όμορφη, όχι με την κλασική έννοια του όρου, αλλά σαν άθροισμα μιας σειράς μελετημένων κινήσεων: άψογο μακιγιάζ, περιποιημένο μαλλί και φυσικά ακριβό ντύσιμο. Για τον Μιχάλη όμως, όπως και για κάθε άντρα, το αποτέλεσμα είχε σημασία και όχι οι μυστικές διεργασίες που καθημερινά συντελούνταν ανάμεσα σε μια γυναίκα και στον καθρέφτη της με όπλο τις αρχές της κοσμετολογίας και όχι μόνο. Την είχε απέναντί του και μπορούσε να την παρατηρεί, χωρίς να συνειδητοποιεί ότι κι εκείνη είχε ακριβώς την ίδια ευκαιρία.

Είπαν πολλά οι δυο τους εκείνο το απόγευμα. Στην αρχή ουδέτερα, αλλά πολύ γρήγορα ο Μιχάλης της αποκάλυψε σχεδόν τα πάντα για τον εαυτό του και για τη σχέση του με τη Χρύσα, καθώς και την κατάληξή της. Η Εύα ανέφερε τα απολύτως απαραίτητα για τον Σταύρο και φρόντισε να παρουσιάσει τον εαυτό της σαν το μεγαλύτερο θύμα ενός άπιστου άνδρα, από καταβολής κόσμου. Με έναν τεράστιο προβολέα φώτισε όλο το μέγεθος της κακής συμπεριφοράς του Σταύρου και δεν παρέλειψε να αναφέρει την ανάμειξη της μητέρας του, για την οποία ήταν πλέον σίγουρη, έχοντας πάρει και κάποιες πληροφορίες από τις φίλες της. Παρόλο που είχαν περάσει τόσα χρόνια από τότε, το γεγονός ότι η Κατερίνα είχε τελικά καταφέρει να παντρευτεί τον πρώην αγαπημένο της την πονούσε αφόρητα. Πρόσφατα μάλιστα είχε πληροφορηθεί ότι το ζευγάρι περίμενε και το πρώτο του παιδί και αισθάνθηκε περισσότερο νικημένη. Όταν εκείνη γύριζε σπίτι της με τη συγκοινωνία και σκεφτόταν ότι η κυρία κυκλοφορούσε με το αυτοκίνητο του «δικού της» Σταύρου, ότι την πήγαινε παντού ενώ εκείνη ακόμη αναζητούσε έναν άντρα της προκοπής και για όλα αυτά έφταιγε η μητέρα του, πλημμύριζε φονικά ένστικτα. Οι περισσότερες φίλες της ήταν αν όχι παντρεμένες τουλάχισ-

στον αρραβωνιασμένες. Και δεν ξεχνούσε κι αυτά τα τριάντα που πλησίαζαν απειλητικά. Τίποτε από αυτά δεν είπε στον Μιχάλη, ούτε φυσικά ανέφερε ότι εκτός από τον ίδιο τον Σταύρο είχε αγαπήσει και την κοινωνική θέση που θα μπορούσε να της προσφέρει, μαζί με τα εκατομμύρια που είχε η οικογένειά του. Ωστόσο, το θλιμμένο ύφος της, αποτέλεσμα όλων αυτών των συλλογισμών, τον έσπρωξε να της πιάσει τρυφερά το χέρι.

«Μην τα σκέφτεσαι πια όλα αυτά, πέρασαν... Τα καλύτερα είναι μπροστά».

Η Εύα τού χαμογέλασε και ένευσε καταφατικά. «Έχεις δίκιο», απάντησε σιγανά. «Τι τα θυμηθήκαμε; Και καλά, εσύ τα έχεις πρόσφατα... σ' εμένα όμως πάνε τρία χρόνια από αυτή την ιστορία».

«Δεν έχουν σημασία τα χρόνια που πέρασαν, Εύα... αλλά τα σημάδια που άφησαν μέσα μας».

Η σχέση τους προχώρησε πολύ γρήγορα, σχεδόν κάτω από τη μύτη της Μαρκέλλας. Εκείνη η φορά, μετά τον πρώτο καφέ, σηματοδότησε μια περίοδο όπου ο Μιχάλης και η Εύα έβγαιναν κάθε βράδυ μαζί, κι εκείνος ήταν πάντα πολύ τρυφερός μαζί της αλλά συγκρατημένος. Τα χρόνια που είχε μείνει κοντά στη Χρύσα, πιστός στο αίσθημά του, τον εμπόδιζαν να βιαστεί να προχωρήσει. Την πρώτη φορά που τη φίλησε ήταν ύστερα από δύο εβδομάδες και πάλι ήταν εκείνη που είχε κάνει το πρώτο βήμα. Στο αυτοκίνητο, ένα βράδυ, λίγο πριν τον αποχωριστεί, έσκυψε προς το μέρος του και άφησε ένα φιλί δίπλα στα χείλη του, αλλά δε βιάστηκε ν' απομακρύνει το πρόσωπό της από το δικό του. Κοίταξε τα μάτια του που γυάλιζαν στο σκοτάδι και μετακίνησε το κορμί της πιο κοντά του. Ο Μιχάλης για λίγο φάνηκε απροετοίμαστος, αλλά αμέσως μετά έπιασε το πρόσωπό της στα χέρια του και κάλυψε τα χείλη της με τα δικά του. Η Εύα αφέθηκε μ' ευχαρίστηση στο ζεστό του άγγιγμα, το φιλί του έγινε πιο βαθύ κι εκείνη σφίχτηκε πάνω του

για να το απολαύσει. Τον ένιωσε να τραβιέται λίγο αργότερα, σχεδόν απογοητεύτηκε που έχασε την αίσθηση της αγκαλιάς του. Ο Μιχάλης σταματούσε πάντα εκεί· στα φιλιά που κάθε φορά έκαιγαν περισσότερο. Πρώτη φορά αντιμετώπιζε κάτι τέτοιο η Εύα, δεν ήξερε πώς να το διαχειριστεί. Ο έρωτας στο αυτοκίνητο ήταν κάτι συνηθισμένο για εκείνη, αλλά ο Μιχάλης έδειχνε απρόθυμος για κάτι τέτοιο και η λύση του ξενοδοχείου για την πρώτη τους φορά τον έκανε να αισθάνεται απέχθεια.

Ευτυχώς οι γονείς του αποφάσισαν να φύγουν για μια εκδρομή. Ο Μιχάλης, εκείνο το βράδυ που την περιέμενε σπίτι του, έκαιγε από προσμονή. Το να την αποχωρίζεται κάθε βράδυ γινόταν όλο και πιο επώδυνο. Και η Εύα, όμως, λαχταρούσε πια την ολοκλήρωση, προϋδεασμένη από τα ηδονικά φιλιά του, που της ξυπνούσαν συναισθήματα για καιρό ξεχασμένα.

Την υποδέχτηκε χαμογελαστός με σκοπό να μη βιαστεί, αλλά το βλέμμα της, που ήταν γεμάτο από την ίδια πείνα, έστειλε τα σχέδια για ένα ρομαντικό δείπνο σε αναβολή. Μόλις η πόρτα έκλεισε πίσω της, ήταν εκείνη που τον αγκάλιασε και τον φίλησε βιαστική και λαίμαργη. Αργότερα ο Μιχάλης δε θυμόταν ποιος οδήγησε ποιον στο κρεβάτι, αλλά απορούσε που δεν υπήρχαν αποκαΐδια και στάχτες ολόγυρα με τέτοια φωτιά που άναψε στο στενό στρώμα του. Εκείνος δε χόρταινε το κορμί της κι εκείνη δε σταματούσε να εξερευνά το δικό του. Έμειναν μαζί δύο μέρες και ήταν και οι δύο έτοιμοι να βρεθούν αγκαλιά κάθε στιγμή. Στη συνέχεια, το αυτοκίνητο ήταν ο οικοδεσπότης του έρωτά τους, όσο άβολο κι αν τους φαινόταν, και αμέσως μετά η ιδέα του ξενοδοχείου αποδείχθηκε η μόνη λύση. Εξάλλου εκείνοι δεν είχαν να ντρέπονται για τίποτα. Δεν αναζητούσαν καταφύγιο για έναν παράνομο έρωτα, αλλά στέγη για μια αγάπη.

Ένα μήνα μετά, ο Μιχάλης χρειάστηκε να φύγει για τη

Θεσσαλονίκη, γιατί ήθελε την αντιπροσωπεία μιας εταιρείας που είχε έδρα τη συμπρωτεύουσα, και πρότεινε στην Εύα να τον συνοδεύσει. Εκείνη δέχτηκε χωρίς δεύτερη σκέψη. Στη Μαρκέλλα όμως δεν είχε αναφέρει τίποτα για την Εύα και τη σχέση τους, γιατί υποψιαζόταν ότι δε θα συμφωνούσε με την επιλογή του και, κάθε φορά που την έβλεπε έτοιμη να τον ρωτήσει, άλλαζε εκείνος συζήτηση. Ακόμη περισσότερο που ένα χαρμόσυνο γεγονός παραμέρισε τα προσωπικά του Μιχάλη. Ο Στέφανος και η αδελφική του φίλη περίμεναν το πρώτο τους παιδί. Οτιδήποτε άλλο σαρώθηκε από το νέο και όταν ο Μιχάλης έφυγε με την Εύα για τη Θεσσαλονίκη, η Μαρκέλλα ούτε καν το κατάλαβε.

Το ξενοδοχείο δεν άρεσε καθόλου στην Εύα και η απογοήτευση φάνηκε στα μάτια της από την πρώτη στιγμή. Περίμενε κάτι πολύ καλύτερο και πιο ακριβό. Όταν μπήκαν στο δωμάτιο, κοίταξε γύρω της μουτρωμένη.

«Τι έχεις, αγάπη μου;» τη ρώτησε ο Μιχάλης που τον ξάφνιασε η απότομη αλλαγή της διάθεσής της.

«Εδώ θα μείνουμε;» αντιγύρισε εκείνη και η περιφρόνηση στη φωνή της ήταν αρκετή για να καταλάβει ο Μιχάλης τι εννοούσε η αγαπημένη του.

«Δε σου αρέσει...» διαπίστωσε ήσυχα.

«Μα τι να μου αρέσει; Περίμενα ότι η πρώτη φορά που θα φεύγαμε μαζί θα ήταν ονειρεμένη και εσύ με φέρνεις σ' ένα ξενοδοχείο της συμφοράς!»

«Ε, όχι κι έτσι, Ευάκι! Εντάξει, δεν είναι πολυτελείας, αλλά μην ξεχνάς ότι ήρθαμε για δουλειά και το ήξερες. Εδώ είμαι κοντά στο κέντρο της πόλης και μπορώ εύκολα να ρυθμίσω όλες τις εκκρεμότητές μου».

«Και τότε γιατί με πήρες μαζί σου;»

«Για να μη χωρίσουμε καθόλου αφού θα απουσίαζα αρκετές μέρες! Νόμιζα ότι θα σου έλειπα, όπως θα μου έλειπες κι εσύ!

Και αφού δεν είχες δουλειά, σκέφτηκα να έρθουμε μαζί...»

Η Εύα τον είδε που άναψε τσιγάρο εκνευρισμένος και απογοητευμένος, και τον πλησίασε μετανιωμένη. «Συγγνώμη», ψιθύρισε, «αλλά περίμενα ότι θα διάλεγες κάτι καλύτερο, μετά τα ξενοδοχεία που συχνάζουμε στην Αθήνα. Απογοητεύτηκα... δεν ήθελα να σε προσβάλω ή να σε θίξω...»

Τον αγκάλιασε και ενώ στην αρχή εκείνος ήταν παγωμένος, όταν άγγιξε τα χείλη του, ο Μιχάλης την έσφιξε πάνω του.

«Δεν είμαι πλούσιος, αγάπη μου», της είπε σιγανά, «αλλά προσπαθώ να γίνω. Για σένα...» πρόσθεσε και η πικρία στη φωνή του την έσπρωξε να τραβηχτεί από την αγκαλιά του και να τον κοιτάξει στα μάτια.

«Τι είναι αυτά που λες τώρα;» διαμαρτυρήθηκε. «Τι σχέση έχει αυτό; Δεν είμαι μαζί σου για τα λεφτά και δε θα έφευγα επειδή δεν υπάρχουν! Με θίγει αυτό που λες!»

«Ξέρω ότι είσαι αλλιώς μαθημένη, και οι παρέες σου...»

«Μιχάλη, μη συνεχίσεις, γιατί σου ορκίζομαι ότι θα φύγω και δε θα με ξαναδείς! Μα για τι είδους άνθρωπο μ' έχεις; Επειδή τόλμησα να πω ότι δε μου αρέσει το ξενοδοχείο; Εντάξει, έλπιζα ότι θα με πήγαινες κάπου καλύτερα, αλλά από κει μέχρι να με κατηγορείς ότι το μόνο που με νοιάζει είναι τα λεφτά πάει πολύ! Και, επιτέλους, δε θα μένουμε στο ξενοδοχείο όλη μέρα! Για ένα μπάνιο το θέλουμε και για ένα κρεβάτι, που ελπίζω να μην το χρειαστούμε μόνο για ύπνο!» Του χαμογέλασε προτού τον φιλήσει και ήξερε ότι από κει και ύστερα ο Μιχάλης θα ξεχνούσε όλα τα δυσάρεστα που είχαν ειπωθεί.

Άλλαξαν ξενοδοχείο την άλλη κιόλας μέρα και η Εύα χάθηκε σαν παιδί με την έκπληξη που της έκανε ο Μιχάλης, όταν της άνοιξε την πόρτα ενός υπέροχου δωματίου που από τα παράθυρά του μπορούσε να αντικρίσει το Θερμαϊκό. Μάλιστα δε βγήκαν και πολύ εκείνη τη μέρα από το δωμάτιο και ο Μιχάλης ξέχασε ότι με αυτή τη διαμονή έβγαινε κατά πολύ εκτός

του προϋπολογισμού του. Για τέτοιες νύχτες, ποιος μπορούσε να σκέφτεται τα χρήματα; Η Εύα ήταν όλο φωτιά και γλύκα, είχε την ικανότητα να τον κάνει να ξεχνάει τα πάντα, κι εκείνος αισθανόταν ήδη πολύ ερωτευμένος μαζί της. Ακόμη και τα μικρά της νάξια τα έβρισκε πολύ χαριτωμένα, ειδικά όταν σούφρωνε τα χείλη και τον κοιτούσε έτοιμη να κλάψει. Τότε ήταν που δεν μπορούσε να της αρνηθεί τίποτα.

Έπειτα από τρεις μέρες στη Θεσσαλονίκη, ο Μιχάλης ήταν παραδομένος πλήρως στις επιθυμίες της Εύας που ήταν και η προτεραιότητά του. Απόρησε και ο ίδιος όταν κατάφερε να πάρει την αντιπροσωπεία που ήθελε και παραδέχτηκε στον εαυτό του ότι είχε προσπαθήσει ελάχιστα. Γι' αυτό και απέδωσε την επιτυχία στην Εύα και στο γούρι της. Στην Αθήνα θα έκαναν πάταγο οι χιουμοριστικές κούπες, τα πιάτα και τα φλιτζάνια, και θα είχε μόνο εκείνος την αποκλειστική διάθεσή τους για το λεκανοπέδιο Αττικής.

Παρόλο που είχε τελειώσει τη δουλειά του, αποφάσισαν, μετά τη ναζιάρική παράκληση της Εύας, να μείνουν άλλη μια μέρα στη Θεσσαλονίκη και, κυρίως, άλλη μια νύχτα.

«Το ξέρεις ότι θα μου λείψεις πολύ, τώρα που θα κατεβούμε στην Αθήνα;» τον ρώτησε χαϊδεύοντας τα χείλη του με τα ακροδάχτυλά της.

«Γιατί; Αφού πάλι μαζί θα είμαστε!»

«Ναι, αλλά εδώ είχα κακομάθει. Ξυπνούσαμε μαζί, πίνουμε μαζί τον καφέ μας στο κρεβάτι... Στην Αθήνα θα μένει ο καθένας στο σπίτι του».

«Ναι, αυτό είναι ένα θέμα... αλλά σου υπόσχομαι να το κάνουμε πάλι, πολύ σύντομα», της απάντησε και τη φίλησε τρυφερά.

Αυτή η γυναίκα είχε αρχίσει να του γίνεται απαραίτητη, να κυλάει στο αίμα του. Ενοχλήθηκε όταν χτύπησε το τηλέφωνο στο δωμάτιό τους... Το σήκωσε και απάντησε λίγο απότομα.

Όλη η ζωή του Μιχάλη... ένα τελευταίο τσιγάρο. Ένα τελευταίο τσιγάρο, προτού πάρει την απόφαση να παντρευτεί τη γυναίκα που αγάπησε κι ας ήταν τόσο νέος. Ένα τελευταίο τσιγάρο, προτού στραφεί σε ένα ριψοκίνδυνο επαγγελματικό βήμα, που τον εκτόξευσε στην κορυφή για να τον ρίξει σ' έναν γκρεμό δίχως τέλος. Ένα τελευταίο τσιγάρο, για να μην πηδήξει στο κενό, όταν η ζωή του, η δουλειά του, τα όνειρα και ο έρωτας έγιναν στάχτες και αποτσιγα-ρα... Και ένα τελευταίο τσιγάρο, όταν μπροστά του ορθώθηκε η απειλή μιας ύπουλης ασθένειας και η κόρη του βούλιαξε στο σκοτάδι της· η νευρική ανορεξία άρχισε να κεντά βασανιστικά τις μέρες της, αλλά ο Μιχάλης ήταν αποφασισμένος να μη γίνει και το παιδί του στάχτη στην πυρά της. Δίπλα του, η Μαρκέλλα, φύλακας άγγελος της ζωής του και μια πραγματική φίλη που μόνο στα βιβλία συναντάει κανείς... Ή μήπως όχι;

Μια ιστορία για τη ζωή ενός ανθρώπου που συναντήθηκε με τη φωτιά. Μια ιστορία για ένα... τελευταίο τσιγάρο...

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΒΗΧ. ΣΗΜ. 21180

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η